Przystanek historia

https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/62331,Marynarze-Niepodleglej.html

Podporucznik Marynarki Wojennej Robert Oszek (w jasnej koszuli) z marynarzami – członkami oddziału szturmowego podczas III powstania śląskiego, maj–lipiec 1921 r. Fot. Muzeum Śląskie w Katowicach

ARTYKUŁ

Marynarze Niepodległej

OKRES HISTORYCZNY

(1918-1922) Odrodzenie Niepodległej

Autor: DANIEL SIECZKOWSKI 09.02.2020

Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. wiąże się nie tylko z czynem legionowym i działaniami Armii Polskiej we Francji, lecz także ze służbą polskich marynarzy

Gdy analizuje się okoliczności odzyskania niepodległości przez Polskę, zazwyczaj nie wspomina się o działaniach marynarzy. To krzywdzące pominięcie, ponieważ bez nich powrót Polaków nad Bałtyk nie byłby możliwy. Należy przy tym pamiętać, że historia polskiej marynarki to także flotylle rzeczne i udział w powstaniu wielkopolskim oraz III powstaniu śląskim.

Odtwarzanie polskiej Marynarki Wojennej rozpoczęło się jeszcze przed słynnym dekretem Józefa Piłsudskiego z 28 listopada 1918 r., w którym była mowa o „utworzeniu marynarki polskiej”. Polska nie miała wówczas dostępu do morza, a o jej granice trzeba było dopiero walczyć szablami. Już w dniach 1–3 listopada 1918 r. kpt. Władysław Nawrocki na rozkaz Polskiej Komendy Wojskowej sprowadził do Krakowa monitory i kanonierki rzeczne pozostawione przez flotę austro-węgierską.

Marynarze na pokładzie jednego z okrętów uczestniczący w uroczystościach Święta Morza w Gdyni. W głębi widoczny statek norweski Statsraad Lehmkuhl w gali banderowej, 31 lipca 1932 r. Fot. NAC

Marynarz z Gdyni podczas zmiany warty przed Komendą Miasta podczas obchodów Święta Morza w Warszawie, 28-19 czerwca 1933 r. Fot. NAC

W podobny sposób przejęto jednostki poniemieckie w Warszawie i Modlinie – pierwszym porcie wojennym RP z komendantem kpt. Franciszkiem Dyrną jako dowódcą. Tam też znaleźli się między innymi kpt. Stefan Hordliczka czy por. Heliodor Laskowski. W grudniu 1918 r. w Modlinie zapoczątkowano tworzenie Flotylli Wiślanej. Kilka miesięcy później utworzono Flotyllę Pińską, która wsławiła się w bojach z bolszewikami.
W Modlinie sformowano ponadto I Batalion Morski pod dowództwem kpt. Konstantego Jacynicza. Jednostka ta brała udział między innymi w zajmowaniu Pomorza przez wojska polskiego Frontu Pomorskiego na początku 1920 r.

Monitor rzeczny wpływający do portu wojennego w celu naprawy. W tle zabudowania twierdzy Modlin, 1925 r. Fot. NAC

Monitory rzeczne i motorówki Flotylli Pińskiej. Fot. NAC

Kadry dla nowego rodzaju sił zbrojnych pochodziły przede wszystkim z marynarki rosyjskiej (służyło w niej około 150 oficerów – Polaków) i austro-węgierskiej (około 20 oficerów – Polaków), najmniej pochodziło z floty niemieckiej. Tworzyła się wówczas struktura dowodzenia i zarządzania – początkowo była to Sekcja Marynarki przy Ministerstwie Spraw Wojskowych (z płk. Bogumiłem Nowotnym na czele), później przekształcona w Departament dla Spraw Morskich (dowódcą został kadm. Kazimierz Porębski, którego zastępcą był najpierw kadm. Wacław Kłoczkowski, a później płk. Jerzy Świrski).

Marynarze brali udział także w walkach na lądzie – z bolszewikami walczył Pułk Morski, utworzony z oddziałów szkolnych i zapasowych (około 2200 ludzi, 730 poległo, 37 otrzymało Order Virtuti Militari). Nie sposób nie wspomnieć o udziale marynarzy 4. Kompanii Służby Straży i Bezpieczeństwa pod wodzą bosmana Adama Białoszyńskiego w walkach powstania wielkopolskiego (między innymi blokada niemieckich koszar na Jeżycach czy atak na lotnisko na Ławicy), a także o Samodzielnym Oddziale Szturmowym kpt. Roberta Oszka, który walczył z Niemcami między innymi o Górę Św. Anny w III powstaniu śląskim. Powrót Polski na Pomorze w 1920 r. otworzył nowy etap dziejów polskiej Marynarki Wojennej – budowę portu wojennego w Gdyni i rozwój floty.

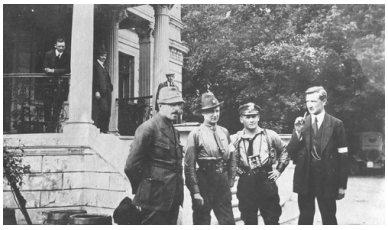

III powstanie śląskie. Grupa oficerów 1 dywizji 1 dywizji przed pałacem w Slawentzitz (późn. nazwa: Sławięcice). Na pierwszym planie stoją: kapitan Leon Bulowski, kapitan Robert Oszek (2. z prawej), kapitan Jan Chodźko, porucznik Jan Kowalewski, 1921 r. Fot. NAC

Tekst pochodzi z publikacji IPN Gdańsk „Pomorscy Ojcowie Niepodległości"

COFNIJ SIĘ